

Гринчук Л.В.,
методист ресурсного центру
з підтримки інклюзивної освіти
Комунального закладу «Інститут післядипломної
педагогічної освіти Чернівецької області»

ОСНОВНІ ОРІЄНТИРИ НАДАННЯ ЛОГОПЕДИЧНИХ ПОСЛУГ ДІТЯМ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ У 2026/2027 НАВЧАЛЬНОМУ РОЦІ

Сучасні тенденції освіти, гуманізація суспільного життя, перспективний розвиток України як складової культурно-освітнього європейського простору, впровадження міжнародного теоретичного та практичного досвіду інклюзивної освіти зумовлюють активне включення дітей з особливими освітніми потребами у процес навчання в закладах освіти.

У межах інклюзивної моделі логопедичний супровід стає невід’ємною частиною освітнього середовища, що сприяє реалізації принципів рівності, поваги до індивідуальних потреб та створення безпечного простору для кожної дитини.

Звертаємо вашу увагу, що система логопедичного супроводу охоплює кілька основних компонентів:

- *діагностичний*, який передбачає виявлення функціональних мовленнєвих труднощів, визначення їхніх причин та особливостей. Саме тому вчителям-логопедам доцільно проводити початковий (під час першого звернення), поточний (за певний період, наприклад, місяць, квартал, півріччя) та підсумковий (за результатами роботи за рік) моніторинг, тобто фіксування результатів мовленнєвого розвитку дитини з метою планування, створення та реалізації індивідуальної освітньої траєкторії.

Початковий моніторинг є уточнювальним, що дає змогу встановити (зняти, уточнити) логопедичний висновок. Поточний моніторинг допомагає

простежити динаміку психомовленнєвого розвитку дитини. Підсумковий моніторинг дає змогу відстежити ефективність проведеної роботи з дитиною;

- *корекційно-розвитковий*, спрямований на подолання мовленнєвих труднощів через індивідуальні та групові заняття, використання сучасних методик і технологій;

- *консультативний*, що забезпечує підтримку батьків і педагогів, підвищує їхню обізнаність щодо шляхів стимулювання мовленнєвого розвитку;

- *просвітницький*, який формує мовленнєву культуру та сприяє попередженню вторинних труднощів.

- *організаційно-методичний*, що передбачає ведення документації, розробку індивідуальної програми розвитку, виготовлення дидактичного матеріалу та участь у команді психолого-педагогічного супроводу [1].

Кожний напрям діяльності вчителя-логопеда належить до єдиного процесу психолого-педагогічного супроводу, маючи свою специфіку та конкретне змістове наповнення.

Наголошуємо, що вчитель-логопед входить до складу команди фахівців, які реалізують психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в **інклюзивному освітньому просторі**, безпосередньо надає корекційно-розвиткові послуги, які направлені на подолання труднощів під час навчання, які пов'язані з порушеннями мовленнєвого розвитку.

Учитель-логопед як *фахівець команди психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами у закладі освіти*:

- надає корекційно-розвиткові послуги дитині з особливими освітніми потребами відповідно до індивідуальної програми розвитку;

- здійснює моніторинг досягнень у мовленнєвій сфері розвитку дитини відповідно до індивідуальної програми розвитку;

- надає рекомендації педагогічним працівникам щодо особливостей організації освітнього процесу, реалізації корекційно-розвиткових цілей у процесі навчання, технологій для досягнення кінцевих цілей навчання, визначених в індивідуальній програмі розвитку, та застосування

адаптацій/модифікацій;

- консультиє батьків дитини з особливими освітніми потребами [3, 4].

Згідно з постановою КМУ від 15.09.2021 №957 (зі змінами від 05.02.2026 №129) та постановою КМУ від 10.04.2019 №530 (зі змінами від 26.08.2025 №1036) корекційно-розвиткові послуги (допомогу) вчителі-логопеди надають у формі занять відповідно до індивідуальної програми розвитку з урахуванням рекомендацій інклюзивно-ресурсного центру. Такі заняття можуть реалізовуватися на двох рівнях:

- індивідуальному: учитель-логопед застосовує індивідуалізовані методи, прийоми і форми роботи;

- груповому: від двох до шести дітей з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей розвитку [6, 7].

У закладах загальної середньої освіти для проведення занять у груповій формі можуть утворюватися міжкласні групи [6].

Рекомендуємо організовувати корекційно-розвиткові заняття для дітей з особливими освітніми потребами інклюзивних груп ЗДО в межах норм: індивідуальні – від 15 до 25 хвилин, групові – від 20 до 30 хвилин [2].

Тривалість корекційно-розвиткових занять для учнів ЗЗСО становить: індивідуальне – 20-25 хвилин, групове – 35-40 хвилин.

Години, визначені в індивідуальній програмі розвитку для проведення корекційно-розвиткових занять, не враховуються під час визначення гранично допустимого тижневого навчального навантаження дітей з особливими освітніми потребами.

Факт проведення (надання) корекційно-розвиткових занять (послуг) у ЗЗСО фіксується в журналі обліку проведення (надання) корекційно-розвиткових занять (послуг), форма якого визначена у додатку 3¹ до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 14.02.2017 №88. Зазначений журнал ведеться в паперовій або електронній формі відповідальними працівниками.

Батьки (інші законні представники) учня підтверджують факт проведення (надання) корекційно-розвиткових занять (послуг) у паперовій або електронній формі [6].

Також звертаємо увагу на можливість використання цифрових технологій у логопедичній практиці, які відкривають значний потенціал для підвищення ефективності корекційних занять: вони дозволяють персоналізувати підходи до кожної дитини, створювати інтерактивні вправи, швидко оцінювати прогрес.

Цифрові інструменти та ресурси в роботі вчителя-логопеда:

- *Wordwall* – це платформа для створення інтерактивних навчальних вправ різних типів (пазли, матчі, кросворди, вибір правильної відповіді), які допомагають логопедам ефективно працювати над автоматизацією звуків та розвитком мовлення дітей;

- *LearningApps* – безкоштовний онлайн-сервіс, який дозволяє створювати адаптивні навчальні ігри та вправи, що легко пристосовуються до індивідуальних потреб учнів з особливостями мовлення;

- платформи для відеозв'язку (*Zoom, Google Meet*) дають змогу проводити дистанційні логопедичні заняття, демонструвати в режимі реального часу мультимедійні матеріали та вправи;

- *Padlet* – віртуальна дошка, що дозволяє збирати, зберігати та організовувати мультимедійні матеріали, планувати індивідуальні завдання, а також комунікувати з батьками й колегами;

- ігрові сервіси, такі, як *Kahoot* та *Quizizz*, допомагають в ігровій формі проводити повторення матеріалу, підвищувати мотивацію дітей і отримувати миттєвий зворотний зв'язок про їхній прогрес.

Використання цих цифрових інструментів робить корекційну роботу більш різноманітною, цікавою й результативною, а також значно полегшує підготовку та адаптацію навчальних матеріалів [8].

Системна логопедична підтримка дітей з функціональними мовленнєвими потребами (труднощами) в закладах дошкільної та загальної середньої освіти створює передумови для формування інклюзивного простору, де кожна дитина

незалежно від мовленнєвих особливостей зможе повноцінно розвиватися, спілкуватися та навчатися.

Список використаних джерел та літератури

1. Король А.В. Система логопедичного супроводу дітей дошкільного віку в закладах освіти. URL: <https://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2025/99/4.pdf> (дата звернення: 04.06.2026).

2. Щодо організації дошкільної освіти дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивних групах : лист Міністерства освіти і науки України від 08.09.2025 №1/18593-25. URL: <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/95425/> (дата звернення: 04.06.2026).

3. Про внесення змін до Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.05.2025 №787. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-vnesennia-zmin-do-prymirnoho-polozhennia-pro-komandu-psykholohopedahohichnoho-suprovodu-dytyny-z-osoblyvymy-osvitnimy-potrebamy-v-zakladi-zahalnoi-serednoi-ta-doshkilnoi-osvity> (дата звернення: 04.06.2026).

4. Про затвердження Положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами, яка здобуває дошкільну освіту : наказ Міністерства освіти і науки України від 09.12.2024 №1713. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1982-24#Text> (дата звернення: 04.06.2026).

5. Інтерактивні вправи. *Освітня платформа Вчимо*. URL: <https://vchymo.com/app/category/interactive-exercises> (дата звернення: 04.06.2026).

6. Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти : постанова Кабінету Міністрів України від 05.02.2026 №129. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/129-2026-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.06.2026).

7. Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти : постанова Кабінету Міністрів України від

10.04.2019 №530. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP190530?an=1> (дата звернення: 04.06.2026).

8. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації : розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 №167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 04.06.2026).